

Варшава, 25.02.2015

Родичі та соратники Рахата Алієва відкидають версію про самогубство

24.02.2015 ЗМІ поширили інформацію про смерть Рахата Алієва, відомого політика, який виступав проти режиму Нурсултана Назарбаєва. Він був знайдений мертвим в австрійській в'язниці Josefstadt в одиночній камері, куди був переведений за своїм власним бажанням за кілька днів до цього. Згідно з попередніми офіційними висновками, Рахат Алієв вчинив суїцид; він повісився у ванній кімнаті.

Родичі та адвокати захисту Манфред і Клаус Айнедтер мають сумніви, що Алієв вчинив самогубство. Клаус Айнедтер заявляє, що відвідував Алієва 23.02.2015, і при цьому не помітив жодних ознак небезпеки суїциду. Алієв очікував розслідування і судового розгляду.

Існують наступні докази того, що Рахат Алієв не мав намірів вчинити самогубство:

1. Рахат Алієв збирався презентувати важливі документи на суді.
2. Він готувався до судового слухання 24.02.2015, на якому мав давати покази в якості свідка.
3. У своїх листах до соратників Рахат Алієв неодноразово заявляв, що продовжуватиме боротися з казахстанським режимом.

Більш того, Рахат Алієв попереджав, що його збираються вбити і що це, швидше за все, буде здійснено у ванній кімнаті, щоб створити видимість суїциду.

Інші політичні опоненти Нурсултана Назарбаєва також заявляють, що смерть Рахата Алієва не була самогубством. Мухтар Аблязов впевнений, що Алієва вбили. Муратбек Кетебаєв також заперечує версію про суїцид, стверджуючи, що Рахат Алієв готувався до суду і був упевнений у позитивному результаті. Муратбек Кетебаєв зазначає, що майже неможливо знайти прямий зв'язок між Нурсултаном Назарбаєвим і смертю Рахата Алієва, однак він сподівається, що австрійське розслідування буде ефективним. Булат Атабаєв заявив, що це очевидне вбивство, яке виглядає як самогубство.

Згідно з австрійським ЗМІ «Naut», тіло Алієва було виявлено 23.02.2015, проте згідно з іншими ЗМІ, це сталося 24.02.2015. Дружина Рахата Алієва Ельнара Шоразова дізналася про смерть свого чоловіка 24.02.2015. Казахстанський адвокат каже, що тіло Рахата Алієва може бути перевезене до Казахстану, однак майже всі родичі, які підтримували з ним зв'язок, залишили Казахстан.

Рахат Алієв – колишній зять президента Нурсултана Назарбаєва (був одружений на Дарізі Назарбаєвій, старшій дочці президента). Він займав кілька високих посад в Казахстані. Зокрема, був послом Казахстану в Австрії та ОБСЄ.

У 2007 році проти Рахата Алієва було відкрито кримінальну справу і його усунули з усіх постів. Спочатку Алієва звинувачували у викраденні, згодом він був звинувачений також у вбивстві, спробі державного перевороту, відмиванні грошей і застосуванні тортур. У 2008 році два казахстанських суди заочно засудили Алієва до близько 40 років тюремного ув'язнення за звинуваченнями у змові з метою повалення уряду і організації злочинної групи для викрадення людей. Він був заочно розлучений з Дарігою Назарбаєвою. Казахстан видав міжнародний запит на його арешт.

Рахата Алієва, Альнура Мусаєва (колишній глава Комітету національної безпеки Казахстану) та ще кількох осіб звинуватили у вбивстві двох менеджерів «Нурбанку» (Айбара Хасенова і Жолдаса

Тімралієва). Банкіри були викрадені у 2006 році і знайдені мертвими неподалік Алмати в 2011 році.

У 2011 році двоє колишніх охоронців экс-прем'єр-міністра Казахстану Акежана Кажегельдіна Петро Афанасенко і Сатжан Ібраєв подали позов проти Рахата Алієва до австрійського суду, у якому звинувачували його в застосуванні тортур.

У 2013 році казахстанська влада заявила, що Рахат Алієв замовив вбивство провідного опозиційного політика Алтинбека Сарсенбаєва з метою державного перевороту.

У 2007 році Австрія надала Рахату Алієву і Альнуру Мусаєву політичний притулок. З 2007 року, коли Рахат Алієв оселився в Європі, він часто критикував Нурсултана Назарбаєва. Рахат Алієв заявляв, що справа проти нього політично мотивована й зумовлена наміром Алієва взяти участь у президентських виборах. Він написав книгу «Хрещений тесть», в якій навів деталі публічного та особистого життя сім'ї Назарбаєва, внутрішню інформацію, яку отримав, обіймаючи урядові посади, і розкрив корупційну та кримінальну діяльність режиму. У книзі «Хрещений тесть – 2» Рахат Алієв описав, як казахстанське лобі працювало в Австрії. Він регулярно публікував інформацію про злочини Назарбаєва, наприклад, про вбивство двох свідків Жанаозенської трагедії братів Бергея і Аманжана Рискалієвих.

У 2008 році було здійснено замах на Рахата Алієва і Альнура Мусаєва, внаслідок чого Альнур Мусаєв був важко поранений і доставлений до лікарні, а Рахат Алієв отримав незначні поранення. Прокуратура Австрії висунула версію, що до замаху причетні спецслужби іноземної держави.

Поки Рахат Алієв проживав в Європі, Казахстан неодноразово робив запити щодо його екстрадиції. Австрійські суди двічі відхилили запит у зв'язку з ситуацією з правами людини в Казахстані. У 2011 році Австрія почала своє власне розслідування щодо Рахата Алієва. У березні 2013 року Верховний суд Федеральної землі Відень, відхиливши версію про політичний мотив переслідування, підтвердив обґрунтованість звинувачень проти Алієва щодо його причетності до вбивства Айбара Хасенова та Жолдаса Тімралієва, а також відмивання грошей за кордоном.

У червні 2014 він добровільно прибув до Відня з Мальти для того, щоб взяти участь у розслідуванні, проведеному австрійською владою. З того часу перебував під вартою. У грудні 2014 року австрійські прокурори звинуватили Алієва у вбивстві двох банкірів.

Необхідно відзначити, що в 2013 році прокуратура м. Відня відкрила кримінальну справу проти колишнього канцлера Альфреда Гузенбауєра і адвоката Габрієля Ланськи за звинуваченнями в незаконному зборі та передачі інформації у справі Алієва казахстанській владі.

У цій справі можна провести аналогію зі смертю Бориса Березовського, бізнесмена, який виступав проти російського режиму. Він був знайдений мертвим у ванній кімнаті; офіційна причина його смерті – самогубство.

Можна спостерігати тенденцію, що політичні опоненти Назарбаєва зазнають переслідувань перед виборами в Казахстані у зв'язку з тим, що оприлюднюють важливі факти про правлячий режим, зокрема щодо випадків корупції та політичних репресій. Наприклад, у 2005 році за три тижні до виборів Заманбек Нуркаділов був знайдений мертвим з двома пострілами в груди і одним в голову; згідно з офіційною версією, це було самогубство. Через рік Алтинбек Сарсенбаєв був також знайдений мертвим з кульовими пораненнями. Тому випадок Рахата Алієва дає підстави сумніватися у безпеці політиків Мухтара Аблязова, який знаходиться у Франції під вартою в очікуванні рішення про екстрадицію, і Муратбека Кетебаєва, який очікує на судові процеси щодо екстрадиції в Іспанії. Вони обидва критикували Нурсултана Назарбаєва і його соратників, наводили докази фабрикації кримінальних справ проти них та інформацію про незаконну діяльність нинішнього казахстанського режиму.

У зв'язку з цим Фондація «Відкритий Діалог» закликає австрійські слідчі органи:

- взяти до уваги заяви родичів і адвокатів Рахата Алієва про неможливість здійснення самогубства, заяви самого Алієва про загрозу вбивства, а також реальну небезпеку, з якою він стикався внаслідок своєї опозиційної діяльності;
- провести об'єктивне, прозоре і ретельне розслідування смерті Рахата Алієва із залученням експертів, включно з судово-медичною експертизою, і публічно оголосити результати;
- під час розслідування не покладатися на співпрацю з казахстанською владою.

Ми також закликаємо іспанську та французьку владу врахувати, що Польща визнала справу Муратбека Кетебаєва політично мотивованою, а також звернути увагу на оприлюднені в ЗМІ докази того, що політична справа Мухтара Аблязова була сфабрикована Казахстаном за незаконної співпраці з українськими й російськими слідчими органами. У зв'язку з тим, що казахстанська влада знову почали фізично усувати своїх політичних опонентів, закликаємо забезпечити належну безпеку Мухтара Аблязова у Франції та Муратбека Кетебаєва в Іспанії.

Для отримання більш детальної інформації, будь ласка, звертайтеся:

Людмила Козловська – lyudmylakozylovska@odfoundation.eu

Фондація «Відкритий Діалог»